

Idéblad

Tryggare och Mänskligare Göteborg vill lyfta fram olika exempel på trygghetsarbete som pågår i staden genom offentliga och privata aktörer, föreningar, eldsjälar och många andra. Tanken är att inspirera till nya trygghetsskapande processer.

MIXGÅRDEN

I Pia Anderssons och Thomas Jordans utvärdering av Mixgården ur ett brottsförebyggande perspektiv konstaterar de bland annat att verksamheten bidrar till ungdomars utveckling, etablerar normer och värderingar, försvårar negativa beteenden, skapar sammanhang med resten av samhället och främjar det positiva.

FRITIDSGÅRDEN MIXGÅRDEN

- EN PLATS FÖR SAMHÄLLSBYGGGANDE?

Personalen är det bästa med Mixgården, det är besökarna överens om. Här blir fritidsassistenten Lina Renholm Nyby i mitten omkramad av 16-åriga Paloma Gan och 14-åriga Bella Nydén.

Mixgården är en fritidsgård med mycket stadig förankring i stadsdelen Hammarkullen. Och med ett konsekvent och trygghetsskapande arbetssätt. Som har visat sig ha brottsförebyggande effekter.

Vad är det bästa med Mixgården? Vem man än frågar av de unga besökarna på fritidsgården i Hammarkullen så blir svaret detsamma:

Personalen.

– Jag är här nästan varje dag. Jag älskar personalen - de lyssnar verkligen om man behöver prata. Och ibland tjarar de om att jag ska göra mina läxor, säger 14-åriga Bella Nydén.

– De har bra regler, man kan inte göra som man vill. Om man går över gränsen och gör något dumt blir de arga, men sedan blir det bra igen. Om inte Mixgården fanns tror jag att det skulle bli katastrof, säger 15-åriga Ghambar Rostam, som får medhåll av jämnåriga Samir Cerimi:

– Ja, då skulle nog många bli kriminella eller bara röka på. Gården är viktig för oss som lever i Hammarkullen, den är vårt andra hem. Och personalen har mycket kontakt med folk här.

För Mixgården ligger inte bara precis vid Hammarkulletorget, utan har även på andra sätt en central position i området. Personalen har målmedvetet arbetat för att fritidsgården ska vara en välförankrad del av stadsdelen, och har byggt nätverk med föräldrar, föreningar, fältarbetare, skolor, hyresvärdar, kyrkor, polis och socialtjänst. – Man måste se individen i ett större perspektiv. Varje person är en del av ett område och ett samhällssystem. Vi på gården fungerar ibland som ett slags tolkar mellan ungdomar och andra delar av samhället, säger fritidsassistenten Lina Renholm Nyby, som har jobbat på Mixgården sedan 1997.

Den synen på ungdomsarbete lyfts också fram i den utvärdering av verksamheten som presenterades i juni 2007, där Pia Andersson och Thomas Jordan från Institutionen för arbetsvetenskap vid Göteborgs universitet har tittat på Mixgården ur ett brottsförebyggande perspektiv. Författarna konstaterar där att personalens sätt att arbeta bidrar till ungdomars utveckling, etablerar normer och värderingar, försvårar negativa beteenden, skapar sammanhang med resten av samhället och främjar det positiva - och därigenom verkligen har brottsförebyggande effekter i Hammarkullen.

Utvärderingen poängterar även, precis som 15-åriga Ghambar Rostam, en annan viktig grund för verksamheten: tydliga, konsekventa och rättvisa regler.

– Det är väldigt grundläggande: det handlar om kärlek, respekt och konsekvenser. Det är vad en människa behöver i alla sammanhang, till exempel i en familj. Och inga barn slutar älska sina föräldrar för att de sätter gränser. Det finns en trygghet i det också - en verksamhet utan regler som accepteras av alla rasar ihop, säger Eeva Bolin, tidigare chef för Mixgården under nio år, nu rektor på Hammarkullsskolan.

Men att vara konsekvent i sina gränsdragningar innebär också att man inte får backa för de konflikter som då kan uppstå.

– Det gäller att visa att "jag gillar dig men inte det du gör". Det kan vara obekvämt just då, men genom åren har vi sett att vi ofta har fått de djupaste relationerna med just dem som vi har haft de största konflikterna med. Vi har stängt av ungdomar från gården under olika långa perioder, har gjort polisanmälningar och till och med vittnat i

rättegångar - men ändå har ungdomarna kommit tillbaka. Det finns ju också krav och förväntningar från de övriga besökarna, de skulle reagera direkt om vi var orättvisa eller inkonsekventa. När det gäller kriminella handlingar är det också viktigt att visa att vi har ett rättssamhälle, att sådant löser vi inte själva, säger Lina Renholm Nyby.

Andra utmärkande inslag i Mixgårdens arbetssätt som nämns i utvärderingen är att personalen arbetar med att skapa en välkomnande och trygg miljö, etablera stabila relationer och tydligt visa att man bryr sig om ungdomarna. Genom aktiviteter och satsningar på teman som solidaritets- och flyktingfrågor, engagemang i sådant som rör området och diskussioner om problem som spelmissbruk skapar man dessutom normer, värderingar och förebilder.

Att Mixgården har ett främjande förhållningssätt, där man uppmuntrar kreativitet, lyfter fram det positiva och stärker tjejer genom särskilda tjejkvällar är egentligen självklart, tycker Eeva Bolin:

– Även om någon har problem så betyder inte det att hela personen är ett problem. Man måste se alla sidor - och göra de starka sidorna ännu starkare.

Mixgården har en arbetsgrupp som består av sex personer och flera timledare. Lina Renholm Nyby och ytterligare en i personalen är utbildade socialpedagoger, och på fritidsgården finns även en musiker, en socionom, en beteendevetare och en som studerat antropologi. De flesta har arbetat ihop under flera år, och i utvärderingen konstateras också att dagens arbetssätt är frukten av långsiktighet, kontinuitet, stabilitet och gemensam utveckling.

– Vi har rekryterat folk som tillfört andra kompetenser och som har delat vår syn på fritidsverksamhet. För att kunna vara konsekventa och för att inte oönskade grupper ska ta över har det också varit viktigt att ha flera anställda på plats varje gång gården har öppet. Personalgruppens sätt att tänka och arbeta har växt fram genom att man alltid har använt en hel del tid till att reflektera över det man gör och det som händer på gården. När man nu i efterhand har satt ord på det kan man även teoretiskt förstå varför det fungerar, säger Eeva Bolin.

SÅ GJORDE VI

- ▶ Hammarkullen, ett miljonprogramsområde som tillhör stadsdelen Lärjedalen i nordöstra Göteborg, har haft fritidsgård sedan 1970-talet. Sedan 1998 heter den Mixgården, sedan 2002 ligger den efter en del turer åter i de ursprungliga lokalerna vid Hammarkulletorget. 2007 hade gården 131 ungdomar som valt att köpa gårdskort och 76 barn i mellanstadieverksamhet. Det finns även en stor grupp ungdomar som är besökare utan gårdskort. Måndagar är tjejkvällar och övriga vardagar öppen verksamhet.
- ▶ I lokalerna finns bland annat kafé, biosalong, biljard- och pingisbord, dansgolv, musikstudior, datorer och samtalsrum.
- ▶ Arbetsgruppen består av sex personer. Dessutom tillkommer timledare. Bland de anställda finns två socialpedagoger, en som studerat antropologi, en musiker, en socionom och en beteendevetare.
- ▶ I juni 2007 presenterades en utvärdering av Mixgårdens verksamhet ur ett brottsförebyggande perspektiv, på beställning av Tryggare och Mänskligare Göteborg och stadsdelsförvaltningen i Lärjedalen samt även finansierad av Brå, Brottsförebyggande rådet. Författarna Pia Andersson och Thomas Jordan från Institutionen för arbetsvetenskap vid Göteborgs universitet har bland annat intervjuat fritidsgårdens personal, nuvarande och tidigare besökare, fältassistenter och fritidsledarutbildare, lokala aktörer i Hammarkullen samt representanter för socialtjänsten, polisen och universitetsvärlden.
- ▶ I utvärderingen konstateras att Mixgårdens sätt att arbeta har haft brottsförebyggande effekter i Hammarkullen. Detta både genom prevention, förebyggande, och promotion, främjande. Arbetssättet har inneburit att man har försvårat negativa beteenden, etablerat normer och värderingar, bidragit till ungdomars utveckling, skapat sammanhang med resten av samhället och lyft fram det positiva.
- ▶ Personalen har målmedvetet arbetat för att fritidsgården ska vara en väl förankrad del i stadsdelen, och har byggt nätverk med föräldrar, föreningar, fältarbetare, skolor, hyresvärdar, kyrkor samt även polis och socialtjänst.
- ▶ En annan viktig grund för verksamheten är tydliga, konsekventa och rättvisa gränser och regler. Därför har man också prioriterat att alltid ha ett tillräckligt antal anställda på plats i den öppna verksamheten, för att kunna garantera att inte andra grupper tar över.

KONTAKT

- ▶ Mixgården, Hammarkulletorget 63 i Hammarkullen: 031-365 26 87, mixgarden@larjedalen.goteborg.se
- ▶ Eeva Bolin, rektor på Hammarkullsskolan, tidigare chef för Mixgården: 0707-80 00 40, eeva.bolin@larjedalen.goteborg.se
- ▶ Zan Jankovski, enhetschef för fritid och bad på Lärjedalens stadsdelsförvaltning: zan.jankovski@larjedalen.goteborg.se
- ▶ Nélida Becerra, kulturfrågor, Tryggare och Mänskligare Göteborg: 031-61 20 65, nelida.becerra@stadshuset.goteborg.se

- ▶ De fasta ramarna har bland annat tagit sig uttryck i att ungdomar som brutit mot reglerna periodvis har blivit avstängda från gården. Personalen har även gjort polisanmälningar och vittnat i en rättstegång och varit noga med att förmedla hur ett rättssamhälle fungerar.
- ▶ Mixgårdens personal har också arbetat med att skapa en välkomnande och trygg miljö, etablera stabila relationer, tydligt visa att man bryr sig om ungdomarna samt genom olika aktiviteter och satsningar skapat normer, värderingar och förebilder.
- ▶ Gården har också ett främjande förhållningssätt som uppmuntrar kreativitet, lyfter fram det positiva och stärker tjejer.
- ▶ De flesta i personalgruppen har arbetat ihop länge, och i utvärderingen konstateras att dagens arbetssätt är frukten av långsiktighet, kontinuitet, stabilitet och gemensam utveckling.

SVÅRIGHETER

- ▶ Om fritidsgårdspersonalen inte klarar att vara tydlig och konsekvent i sitt gränssättande finns en risk att destruktiva grupper tar över.
- ▶ Det tar tid att prata sig samman inom arbetsgruppen. Den tiden måste finnas.

LÄRDOMAR

- ▶ Det går inte att vara konflikträdd om man arbetar med ungdomar.
- ▶ Om verksamheten ska genomsyras av ett respektfullt förhållningssätt så måste man verkligen vilja förstå och orka vara nyfiken på hur andra tänker - både arbetskamrater och besökare.
- ▶ Kärlek, respekt och konsekvenser är vad en människa behöver i alla sammanhang.

TIPS

- ▶ Fundera på hur man skapar en atmosfär där människor både kan få tala om det de kan och det de inte kan.
- ▶ Nätverksbyggande är viktigt! Det tar tid och kraft att skapa nätverk men man har mycket nytta av dem.
- ▶ Se individen i ett större perspektiv!
- ▶ Ta hjälp av andra till det du inte kan själv, sök efter andra kompetenser.
- ▶ Beställ utvärderingen om Mixgården, "Fritidsgården - en plats för samhällsbyggande?", från Tryggare och Mänskligare Göteborg, eller läs den i pdf-format på: www.tryggaremanskligare.goteborg.se